

jeg nærer i Overensstemmelse med, hvad jeg tidligere har udtalt, saa megen Forrykning til Kjøbstadkommunernes forstandige Ledelse af deres egne Sager, at jeg heller ikke nærer nogen stor praktisk Betænkelse ved paa dette Punkt at give efter for, hvad der af det høie Landssting maa anses for at være ønskeligt for Kjøbstæderne. Jeg skal derfor ikke rejse nogen bestemt Modstand imod det nævnte Forslag.

Raar: Jeg takker den høitærede Minister for den Stilling, han har indtaget til vort Endringsforslag til § 3, og jeg skal gjentagende anbefale det til det høie Things Vedtagelse med den Bemærkning, at den ærede Ordfører ikke har citeret § 18 i Kommunalloven af 1868 ganske rigtig, naar han udtalte, at den indeholder en Opregning af alle de Embeds- og Bestillingsmænd, der skulle udnævnes og afskediges af Byraadet; det gjør den ikke; tværtimod staar der jo udtrykkelig i Kommunallovens § 18, at Byraadet udnævner og afskediger „de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd, saa som . . .“ og derefter følge Exemplerne, blandt hvilke jeg leilighedsvis skal nævne Bygningsinspektøren, hvilket Ord jo i alt Fald ogsaa ender paa Inspektør. — Forsaavidt som den ærede Ordfører har villet rejse Spørgsmaalet om de kommunale Forhold i dets store Almindelighed, om Kommunernes Bevillingsmyndighed i dens mere eller mindre begrænsede Form, da er dette jo selvfølgelig et Spørgsmaal, som ikke kan finde sin Drøftelse under denne specielle Lov, og det vilde føre ganske overordentlig vidt, naar man skulde behandle dette Spørgsmaal og dermed Kommunallovens Historie siden dens Emanation. Forsaavidt som den ærede Ordførers Udtalelser vare rettede til mig, da har jeg ikke udtalt, at ingen Udgift kan afholdes uden Byraadets Tilslutning. Det er jo utvivlsomt, at der foresælber forskellige Udgifter i en Kjøbstadkommune, som den ikke er Herre over at negte. Der gives Anliggender, hvis Bestyrelse henhører under Dvrighedsmagten, og som medføre Udgifter, som Byraadet simpelt hen skal afholde, og som det gjennem Domstolene kan tilpligtes at udrede; men der er paa den anden Side rent kommunale Anliggender, hvor Grændsen for dets Bevillingsmyndighed, dets Myndighed til at føre til Indtægt og Udgift, er reguleret ved Lov, og med Hensyn til hvilke Dvrighedsmagten ingenlunde kan stride ind. Smellem disse to Klasser ligger der Anliggender, som væsentlig ere kommunale, men med Hensyn til hvilke man ikke kan negte, at Staten har en vis Interesse og en vis Forpligtelse til at gjøre sine eller andre udenfor Kommunen liggende Interesser gjældende, og paa dette Omraade — hvortil den Sag, som vi for Dieblisset have for, kan siges at henhøre — gjælder det at finde en fornuftig Grændse mellem de to Yderligheder, nemlig den Yderlighed, at Kommunen ubetinget

er Herre over de Udgifter, som foranlediges ved de vedkommende Institutioner, og ubetinget kan sige Nei, og den Yderlighed, at Dvrighedsmagten, repræsenteret ved Amtmanden eller et Ministerium, uden Hensyn til Byraadet kan anordne en hvilkensomhelst Forandring, Udvidelse eller Jordnyelse. Denne fornuftige Grændse er det netop, som de 8 ærede Forslagsstillere have søgt i deres Forslag til § 1, og det glæder mig særdeles at finde, at det netop er den samme Grændse, som tilsigtes ved den høitærede Justitsministers Underendringsforslag, men at gaa videre i Drøftelse af dette meget omtalte Spørgsmaal tror jeg ikke er nødvendigt.

Ordføreren: Jeg skal ikke atter komme ind paa denne Diskussion. Jeg kom alene ind paa den, fordi den fra anden Side er bleven frembragen i Dag, og fordi den blev bragt saa grundigt frem under forrige Behandling; det er jo, som jeg yttrede før, en Sag, som efter min Mening har mere theoretisk end praktisk Interesse, og som derfor vistnok mere hører hjemme paa et Raadhus. Jeg skal altsaa ikke svare den ærede sidste Tale herpaa. Jeg har blot begjært Ordet for at udtale mig om det lille Endringsforslag under Nr. 2 angaaende Arbeidsforsker. Den høitærede Minister fandt det tvivlsomt, om man burde gaa ind paa det, fordi den bedre stillede Del af Befolkningen i Kjøbstæderne derved vilde blive favoriseret. Jeg vil dog anse det for temmelig tvivlsomt, om man kan sige dette; thi der er vistnok i Kjøbstæderne meget saa Embedsmænd og Folk i lignende Stillinger, som holde Heste for Fornøielse. De Folk, som der egentlig er Tale om, er navnlig Kjøbmænd og Voldsbrugere, eller i det Hele taget saadanne Næringsdrivende, som holde Heste baade til Fornøielse og til Arbejde. — Det ærede Medlem for Bornholm (Somme) gjorde en Betragtning gjældende, som jeg ikke kan være enig i, idet han nemlig sagde, at han ønskede, at dette Endringsforslag skulde falde, fordi han vilde have, at der skulde gives Myndighed til at kunne tage de paagjældende Personer med; men paa den Maade tror jeg rigtigst ikke, at man kan skrive eller opfatte Vedtægter. Det vilde jo være en Vilkaarlighed, naar Byraadet i en Kjøbstad skulde kunne fritage en Mand, der holdt Lurushest, og derimod sige til en anden Mand, der var situeret akkurat paa samme Maade, at han skulde høre. Nei, en af Delene; enten maa de tages med Allesammen, eller ogsaa maa de fritages Allesammen. En anden Ting er det ganske vist, at man, hvor der er for mange Kjørepligtige, kan ordne Forholdet paa en saadan Maade, at Kjørepligten gaar efter Tour, at den ene fritages den ene Gang og den Anden næste Gang, men at gjøre vilkaarlige Undtagelser, saaledes at den ene bliver favoriseret frem for den Anden, det tror jeg ikke gaar an.